

Atzerritarrentzako errusieraren irakaskuntza: Aspektuaren erabilera aginteran

Leila Iraola Lasa

Itzulpengintza eta Interpretazioa

2015/2016 ikasturtea

Tutorea: Nerea Madariaga Pisano

Jakintza-arloa: Eslaviar Filologia

Saila: Ikasketa Klasikoak

LABURPENA

Gradu Amaierako Lan honetan, errusiera atzerriko hizkuntza gisa irakasten duenaren lekuan jarri eta errusieraren gramatikako atal zehatz bat landuko da: aspektuaren erabilera aginteran. Lehenik eta behin, lan hau eginda zer helburu lortu nahi diren azalduko da, baita helburu horiek lortzeko baliatuko den metodologia ere. Jarraian, gaiari helduko zaio eta bi atal nagusitan banatuko da lana: deskribapen gramatikala eta analisi praktikoa. Lehenengo atalean, ahalik eta sakonen deskribatuko da esku artean dugun gramatikaren alderdia, eta horretarako adibideak emango dira garbi geldi dadin azalpena, ezinbestekoa baita irakasle batentzat azaldu behar duena ongi ezagutzea. Jada azalpena osatuta dagoenean, ikasleek zer-nolako zailtasunak izan ditzaketen identifikatu ahal izango dira, azken finean zailtasun horiek baldintzatuko baitute azalpena nola eman eta zein ariketa egin. Bigarren atalean, gaur egun errusiera irakasteko eskura ditugun baliabideak aztertuko dira. Baliabide horien artean irakaskuntzarako ohikoak diren eskuliburu orokorrak aztertuko dira: *Русский язык: 5 элементов* (Эсмантова, 2009 eta 2011), *Поехали!* (Чернышов, 2009), *Русский язык для начинающих. Книга 1* (Овсиенко, 2008), *Русский язык. Средний этап. Книга 2* (Овсиенко, 2006) eta *Вперёд!* (Головко, 2006); baina baita eskuliburu espezifikoak ere: *Виды русского глагола: значение и употребление* (Караванов, 2005), *Употребление видов глагола в русском языке* (Скворцова, 2005). Horietaz gain, baliagarriak izan daitezkeen beste mota bateko liburuak ere aztertuko dira, hots, gramatika praktikoa: *El ruso. Gramática práctica* (Pulkina, 2000) eta *Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях. Морфология* (Глазунова, 2007). Liburu bakoitzak gure gaia nola lantzen duen (azalpen gramatikalik ematen duen ala ez, azalpenak zuzenak diren ala ez, nahikoa al den emandako azalpenekin...) eta zer motatako ariketak eskaintzen dituen ikusiko dugu. Bestalde, liburu horiek aurrez identifikatutako zailtasunei zer irtenbide ematen dieten aztertuko da. Behin lan hori amaituta, ondorio batzuk aterako dira eta aztertutako errusierako eskuliburuak gai hori irakasteko baliagarriak diren ala ez baloratuko da. Nahiz eta balorazio orokor bat egingo den, kontuan izan behar da ikasleen ezaugarrien arabera aldatu egiten dela irakasteko modua, eta ondorioz, baita erabiliko diren baliabideak ere.

AURKIBIDEA

1.	HELBURUAK ETA METODOLOGIA	3
2.	ASPEKTUA ETA AGINTERA	4
2.1.	Aspektuaren eraketa eta erabilera	4
2.1.1.	Aspektua	4
2.1.2.	Aspektuaren eraketa	5
2.1.3.	Aspektu burutugabearen erabilera	6
2.1.4.	Aspektu burutuaren erabilera.....	8
2.2.	Aginteraren eraketa eta erabilera	9
2.2.1.	Aginteraren eraketa.....	9
2.2.2.	Aginteraren erabilera orokorrean.....	10
3.	ASPEKTUAREN ERABILERA AGINTERAN	11
3.1.	Baiezkoetan.....	11
3.2.	Ezezkoetan	12
3.3.	Aspektua aginteran eta informazio egitura	14
4.	MATERIAL DIDAKTIKOAREN ANALISI PRAKTIKOA.....	16
4.1.	Eskuliburu orokorrak	16
4.1.1.	<i>Русский язык: 5 элементов</i>	16
4.1.2.	<i>Поехали!</i>	19
4.1.3.	<i>Русский язык</i>	24
4.1.4.	<i>Вперёд!</i>	26
4.2.	Eskuliburu espezifikoak.....	28
4.2.1.	<i>Виды русского глагола: значение и употребление</i>	28
4.2.2.	<i>Употребление видов глагола в русском языке</i>	32
4.3.	Ariketa liburuak eta gramatika praktikoak	36
4.3.1.	<i>El ruso. Gramática práctica</i>	36
4.3.2.	<i>Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях</i>	39
5.	ONDORIOAK.....	41
6.	ERREFERENTZIAK	43

1. HELBURUAK ETA METODOLOGIA

Gradu Amaierako Lan honen helburua aginterako aspektuaren erabilera irakastean ikasleak zer-nolako zailtasunak izan ditzakeen identifikatu eta horiei aurre egiteko zer baliabide ditugun aztertzea da. Azterketa hori errusiera atzerriko hizkuntza gisa irakasten duenaren ikuspuntutik egingo da, eta ez da ahaztu behar ezinbestekoa izango dela ikasle taldearen ezaugarriak identifikatzea, irakasteko modua eta materiala baldintzatuko dituztelako.

Bi ataletan banatuko da lana: deskribapen teorikoa eta analisi praktikoa. Lehenengo atalean, sakonki deskribatuko da aztertuko den gramatikako alderdia. Horretarako, honako liburu hauek baliatuko dira: *Виды русского глагола: значение и употребление* (Караванов, 2005), *Чистая грамматика* (Ласкарева, 2012), *Russian Grammar* (Levine, 2009), *El ruso. Gramática práctica* (Pulkina, 2000), *Русская грамматика I* (Шведова, 1980), *Употребление видов глагола в русском языке* (Скворцова, 2005), *Russian Grammar* (Swanwick, 2013), *Функциональная грамматика русского языка* (Шелякин, 2001) eta *A Reference Grammar of Russian* (Timberlake, 2004). Bigarren atalean, analisi praktikoa, gaur egun eskura zer-nolako ariketak ditugun jakiteko, eskuliburu orokorrak, eskuliburu espezifikoa, ariketa liburuak eta gramatika praktikoa aztertuko dira; hala nola *Русский язык: 5 элементов* (Эсмантова, 2009 eta 2011), *Поехали!* (Чернышов, 2009), *Русский язык для начинающих. Книга 1* (Овсиенко, 2008), *Русский язык. Средний этап. Книга 2* (Овсиенко, 2006), *Вперёд!* (Головко, 2006), *Виды русского глагола: значение и употребление* (Караванов, 2005), *Употребление видов глагола в русском языке* (Скворцова, 2005), *El ruso. Gramática práctica* (Pulkina, 2000) eta *Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях. Морфология* (Глазунова, 2007). Amaitzeko, aztertutako guztia kontuan hartuta, eskura ditugun baliabideak baloratu eta ondorioak aterako dira.

2. ASPEKTUA ETA AGINTERA

2.1. Aspektuaren eraketa eta erabilera

2.1.1. Aspektua

Lehenik eta behin, ezinbestekoa da aspektua eta agintera kontzeptuak bananduta ulertzea, eta horretarako, aditza aztertu beharko dugu. Errusieraz, honako kategoria hauek adierazten dira aditzetan: Aspektua (burutua eta burutugabea), denbora (lehenaldia, orainaldia eta geroaldia), modua (indikatioa, baldintza eta agintera), pertsona (lehena, bigarrena eta hirugarrena), boza (aktiboa eta pasiboa), generoa (femeninoa, maskulinoa eta neutroa) eta numeroa (singularra eta plurala) (Swanwick, 2013; 82). Euskararekin alderatuz gero (edo baita mendebaldeko beste hizkuntza gehienekin ere), desberdintasun batzuk topa ditzakegu kategoria hauetan, baina nabarmenena, inolako zalantzarik gabe, aspektuarena da. Hizlariak berak hautatzen du zein aspektu erabili ekintza hautematen duen moduaren arabera. Gure gertuko hizkuntzekin dagoen desberdintasun nagusia izaki, errusiera ikasten duten ikasleentzako zailtasun gehien dakartzan ataletako bat dela esan dezakegu.

Kontuan izan behar da euskarazko formetarako, bi infinitibo izango ditugula errusieraz: alde batetik, aspektu burutugabea (читать, писать) eta bestetik, aspektu burutua (прочитать, написать). Aspektuaren bereizketa lehenaldian eta geroaldian bakarrik egiten da; orainaldian beti aspektu burutugabea erabiltzen da.

Aspektuak bereizteko arau orokor bat badela esan daiteke (aditz burutugabea, errepikatzen edo denboran luzatzen diren ekintzetarako, eta aditz burutua, emaitza izan duen ekintza zehatzetarako), baina garrantzi gehiago lortzen du komunikazio-egoeraren arabera eginiko hautuak; beraz, araua baliagarria da aspektuei buruzko ideia orokor bat egiteko, baina kasu askotan beste irizpide batzuk hartu beharko dira kontuan.

Gainera, ikasleentzat aspektua kategoria arrotza bada, ezinbestekoa izango da ongi azaltzea eta ez mugatzea azalpena egoera zehatzetara: aspektu-balioek ekintzaren berezitasunak erakusten dituzte (behin gertatu den, errepikatzen den, prozesua den, aldi berean gertatzen diren, etab.), eta kasu horietan aspektua aldatzen bada, gertaeraren irudia erabat eraldatzen da; hau da, esaldiaren eduki objektiboa aldatzen du egoerak berak, aspektuaren bidez (Каравапов, 2005: 4).

2.1.2. Aspektuaren eraketa

Bi modu daude aditz-aspektuak osatzeko: eraketa primarioa edo lehen mailakoa eta sekundarioa edo bigarren mailakoa. Oinarrizko aditzak aspektu burutugabea dutenak izan ohi dira (hiztegian ageri direnak), nahiz eta badauden oinarrizkoak diren aditz burutu batzuk ere; adibidez, aditz monosilabo batzuk (*дать, лечь, сесть, стать* eta *деть*) eta *-и-* atzizkia duten zenbait aditz (*кончить, решить* eta *бросить*) (Pulkina, 2000: 272). Eraketa primarioa deiturikoan, aspektu burutua eratzeko burutugabea hartzen da oinarri. Sekundarioan edo bigarren mailakoan, aldiz, alderantziz gertatzen da; hau da, burututik osatzen da burutugabea.

Eraketa primarioan bi modu daude aditz burutua eratzeko:

1. Aurrizki gabeko aditz burutugabeari aurrizki bat gehituta (*делать-сделать, писать-написать*). Bi mota bereiz daitezke aurrizki horien artean: aditzari aspektua bakarrik aldatzen diotenak (*строить-построить*) eta aditzari aspektua aldatzeaz gain, esanahian ñabardurak gehitzen dituztenak (*писать* idatzi – *переписать* berridatzi – *списать* kopiatu). Azken kasu horietan, aditz burutugabeak bigarren mailako eraketaren bidez lortzen dira. (Pulkina, 2000: 273)
2. Atzizki baten bitartez; hau da, aditz burutugabeari atzizkia kenduta, aldatuta edo gehituta: *толкать-толкнуть* (Pulkina, 2000: 272), *отдыхать-отдохнуть* (Ласкарева, 2012; 67).

Eraketa sekundarioan edo bigarren mailakoan, aditz burutuaren erroari atzizki bat gehitzen zaio (*овладеть-овладевать*) edo atzizkia ordezkutzen da (*изучить-изучать, перестроить-перестраивать*). Hemen sartzen dira eraketa primarioaren bidez esanahi desberdina lortzen duten aditz burutuak: aurrizki bidez sortutako aditz burutu horiei atzizkia gehituta sortzen dira aditz burutugabeak (*писать-списать-списывать*) (Pulkina, 2000: 282).

Hala ere, badira beste mota bateko aditz bikoteak ere; adibidez, aditz batzuen kasuan, aditz burutugabeak eta burutuak erro desberdina dute (asko erabiltzen diren aditzekin gertatzen da, batez ere): *говорить-сказать, брать-взять* (Pulkina, 2000: 296). Beste kasu batzuetan, azentuarekin adierazten da aspektua: *разре́зать-разре́зать* (Pulkina, 2000: 299).

2.1.3. Aspektu burutugabearen erabilera

Aspektu burutugabea duten aditzek ez dute aditzera ematen ekintza batek amaiera (izan) duen ala ez, ez diote ekintzaren burutze edo osatzeari erreferentziarik egiten. Hortik dator aditz burutugabeek ekintza bat prozesuan erakusteko duten gaitasuna; eta, hain zuzen ere, mugarik gabeko ekintza bat izaten da (Шведова I, 1980; 581). Beraz, izenak dioen moduan, aditz burutugabeek ekintza denboran gertatzen dela adierazten dute, baina ez da zehazten ekintza amaitu denik, emaitza izan duen ala ez (Pulkina, 2000: 191). Honako hauek dira aspektu burutugabearen ezaugarriak:

a) Aditz burutugabeek gertatzen ari den ekintza bat adierazten dute, prozesuan dagoen ekintza bat, osotasunera iritsi den adierazi gabe. Prozesuaren testuingurua adierazteko, aditz burutugabeak iraupena adierazten duten hitzekin ager daitezke (sei hilabetez, luzaroan, etab.) (Скворцова, 2005: 5). Beraz, esan dezakegu, kasu batzuetan aditz burutugabeek *zenbat denboraz?* galderari erantzuna ematen diotela (Скворцова, 2005: 8).

1. adibidea: *Рабочие строили общежитие шесть месяцев* (Скворцова, 2005: 5) → Langileek sei hilabetez egoitza eraikitzen jardun zutela adierazten da, baina ez dakigu eraikuntza amaitu zuten; garrantzia prozesuak dauka.

2. adibidea: *Я писал письмо* (Pulkina, 2000: 191) → Eskutitza idazten jardun nuela badakigu; hau da, ekintzaren prozesua gertatu zela, baina ez dakigu eskutitza amaituta dagoen ala ez.

3. adibidea: *Антон учил новые слова час, но ещё плохо знает их* (Скворцова, 2005: 8) → Antonek ordubetez jardun zuen hitz berriak ikasten, baina oraindik ez dakizki ondo; hots, nahiz eta denbora horretan ekintzan aritu, ez da iritsi emaitza lortzera, hitzak guztiz ikastera.

b) Aditz burutugabeak bi predikatu paralelo gisa agertzen direnean, bi ekintzak batera gertatu zirela edo gertatuko direla esan nahi du.

4. adibidea: *Виктор переводил текст и смотрел новые слова в словаре* (Скворцова, 2005: 11) → Viktorrek, testua itzultzen ari zenean, hitz berriak hiztegian begiratu zituen; hau da, bitarte horretan begiratu zituen hitzak.

c) Aditz burutugabeek ekintzen errepikapena adieraz dezakete. Hori dela eta, errepikapena adierazten duten hitzekin ager daitezke; adibidez, sarritan, gehienetan, askotan, ohi, aldiro, egunero...

5. adibidea: *Раньше он обычно завтракал дома* (Скворцова, 2005: 12) → Lehen, etxean gosaldu ohi zuen; beraz, ohitura bati buruz ari denez, errepikatzen den ekintza da.

d) Aditz burutugabeek ekintzaren gertaerari erreferentzia orokor bat egin diezaiokete, ekintzaren izaera (edo prozesuaren errepikapena) kontuan izan gabe. Azken finean, ekintzari egiten zaio erreferentzia, eta emaitzak garrantzia galtzen du.

6. adibidea: - *Что было на студенческом вечере?* - *Читали стихи русских поэтов* → Ekintza aipatu bakarrik egiten da.

7. adibidea: - *Вы читали стихи Пушкина?* - *Читал.* → Ekintzaren existentzia edo existentzia falta adierazten da.

8. adibidea: *В зале было тихо: это читали стихи русских поэтов* → Zer ari den gertatzen jakinarazten da.

(Скворцова, 2005: 16)

e) Esaldiak ezezkoak direnean, aditz burutugabeek ekintzarik ez zela egon edo ez dela egongo adieraz dezakete.

9. adibidea: *Хуан не переводил текст, потому что преподаватель не задавал перевода* (Скворцова, 2005: 52) → Juanek ez zuen testua itzuli, irakasleak ez ziolako itzultzeko eskatu; beraz, Juan itzultzen ere ez zela hasi uler dezakegu.

10. adibidea: *Я не буду решать эту задачу, учитель её не задавал* (Скворцова, 2005: 63) → Ez dut problema hau ebatziko, irakasleak ez didalako ebatzeko eskatu; beraz, ez dut zertan ebatzi.

f) Geroaldian, zehaztu gabeko luzera izango duen ekintza baten hasiera gertatuko dela adierazteko erabil daiteke aspektu burutugabea.

11. adibidea: *Закройте книги. Откройте тетради. Сейчас вы будете писать контрольную работу* (Скворцова, 2005: 59)

2.1.4. Aspektu burutuaren erabilera

Aditz burutuek osotasunean burutu zen edo burutuko den ekintza bat adierazten dute; hau da, amaierara arte egin zen edo egingo den ekintza bat, eta ondorioz, emaitza izan zuena edo izango duena. Hona hemen aspektu honen ezaugarriak:

a) Aditz burutuek ekintza osotasunean (hasi+iraun+amaitu) burutu dela adierazten dute. Ekintzaren osotasuna adierazteko, aditz burutuak modu honetako hitzekin ager daitezke: azkenean, ordubetea... (Скворцова, 2005: 5). Egoera batzuetan, beraz, aditz burutuek *zenbat denboran?* galderari erantzungo diote (Скворцова, 2005: 8).

12. adibidea: *Наконец рабочие построили общежитие. Теперь студенты будут жить в новом общежитии* (Скворцова, 2005: 5) → Azkenean (prozesu baten ostean), langileek egoitza eraikitzea (amaitzea) lortu zutela adierazten da eta baita ekintza horren emaitza lortzeak ekarritako ondorioa ere: orain ikasleak egoitza berri batean biziko direla.

13. adibidea: *Я написал статью* (Pulkina, 2000: 191) → Artikulua idatzi nuela eta amaituta dagoela adierazten da; hau da, artikulua idaztearen ekintzak emaitza izan zuela (artikulua bera).

14. adibidea: *Антон выучил новые слова за час и теперь хорошо знает их* (Скворцова, 2005: 8) → Antonek ordubetea ikasi zituen hitz berriak eta orain ongi dakizki. Ikus dezakegu denborak berak adierazten digula denbora muga horretan iritsi zela emaitza lortzera.

b) Aditz burutuak elkarren ondoko bi predikatu gisa agertzen direnean, ekintzak segidan gertatu zirela edo gertatuko direla esan nahi du; hots, bata bestearen ondoren.

15. adibidea: *Виктор перевёл текст и вернул другу словарь* (Скворцова, 2005: 11) → Viktorrek testua itzuli zuenean, lagunari itzuli zion hiztegia; hau da, testua itzultzea amaitu zuenean eman zion hiztegia lagunari.

c) Aditz burutuek ekintza bat ez dela bere osotasunean errepikatzen adieraz dezakete, ekintza puntual bat dela.

16. adibidea: *Вчера он позавтракал в кафе* (Скворцова, 2005: 12) → Atzo kafetegian gosaldu zuen; egun zehatz batean gertatutako ekintza adierazten du.

d) Esaldiak ezezkoak direnean, aditz burutuek ekintzak ez zuela emaitzarik izan adierazten dute. Aipatzen den ekintza hasi bazen edo hizlariak uste badu hasi zela, baina ez bazuen emaitzarik lortu, aditz burutua erabil daiteke (hizlariaren pertzepzioaren arabera hautua delako).

17. adibidea: *Хуан не перевёл текст, потому что в нём слишком много новых слов* (Скворцова, 2005: 52) → Juanek ez zuen testua itzuli, hitz berri asko zituelako; beraz, Juan testua itzultzen saiatu zen, baina ez zuela lortu uler dezakegu.

18. adibidea: *Я не решаю эту задачу, она слишком сложная* (Скворцова, 2005: 63) → Ez dut problema hau ebatziko, zailegia delako; beraz, ebatzi gabe geldituko da, nahiz eta saiatu.

e) Geroaldian, aditz burutuak ekintza bakar eta osatu bat adierazteko erabiltzen dira; hain zuzen ere, hizlariaren ikuspuntutik burutzera edo amaierara iritsiko den ekintza bat adierazteko.

19. adibidea: - *Ты уже написал письмо родителям? - Нет ещё. Но завтра обязательно напишу* (Скворцова, 2005: 59)

2.2. Aginteraren eraketa eta erabilera

2.2.1. Aginteraren eraketa

Aginterak bigarren pertsonako singularra eta pluralaren formak ditu soilik. Aditza aginteran jartzeko aditz-erroa hartu behar da eta aditzaren konjugazioan azentua non doan erreparatu:

1) Lehen pertsona singularreko aditzaren amaierak azentua badu (-y/-ю), -u(*me*) amaiera azentuduna gehitzen zaio aditz-erroari: *говорить* > *говорю* > *говори(ме)*; *ждать* > *жду* > *жди(те)*. Kontuan izan behar da konjugazioko arau berberak erabiltzen direla aginteraren eraketan; beraz, kontsonante-alternantzia duten aditzek aldaketa bera jasango dute aginteran ere (Levine, 2009: 254).

2) Azentua aditzaren erroan doanean, bi azpitalde bereiz ditzakegu eraketan:

a) Aditz-erroan *-й* amaiera dutenak: Talde honetakoak dira *-а-вай* erroa dutenak ere, nahiz eta azentua amaieran izan: *открыть* > *открой-* > *открой(те)*; *давать* > *да-вай-* > *давай(те)*.

b) Bestelako amaiera bat duten aditz-erroak: Erroaren amaieran bokala badago, galdu egiten du. Talde honetako aginterak *-ь* hizkiaz amaitzen dira, baita aurreko kontsonantea beti gogorra den horietakoa bada ere: *резать* > *рез-* > *режь(те)*; *готовить* > *готов-* > *готовь(те)*. Baina *-и* bokalaren aurretik bi kontsonante batera badaude, bokala ez da inoiz galtzen: *кончить* > *кончи-* > *кончи(те)* (Levine, 2009: 254, 255).

Horietaz gain, badaude agintera irregularra duten aditz batzuk ere: *есть* > *ешь(те)*; *дать* > *дай(те)*; *пить* > *пей(те)* (Levine, 2009: 255).

2.2.2. Aginteraren erabilera orokorrean

Aginterako modua aginduak emateko edo eskariak egiteko erabiltzen da (Levine, 2009: 253). Agintera erabiltzean, hizlariak autoritate gisara jokatzeko du eta hartzaileari eskatzen dio bere nahia edo agindua gauzatzeko edo betetzeko geroaldiko uneren batean (Timberlake, 2004: 374).

Aginteraren oinarrizko balioa ekintza bat egitera bultzatzea bada ere, ñabardura modal desberdinak izan ditzake intonazioaren edo beste tresna linguistiko batzuen arabera: eskaera, agindua, erregua eta gomendioa (Шелякин, 2001: 120). Hurrengo atalean detaile handiagoarekin ikusiko ditugu aginteraren balio modalak.

3. ASPEKTUAREN ERABILERA AGINTERAN

Aginteran, aspektuaren erabilera bi taldetan bana daiteke: baiezko aginterak eta ezezko aginterak. Ikusiko dugun moduan, banaketa hori arrazoi semantikoengatik egiten da, baiezko eta ezezko aginteretan faktore desberdinak antzematen baititugu aspektua hautatzeko orduan. Lehenago edo geroago, ikaslea errusiera ikasten aurrera doan heinean, aspektuaren erabilerak dituen ñabardurez ohartzen joango da, eta unereren batean konturatuko da ez diotela balio ordura arte ikasi dituen aspektuen erabilera orokor guztiek. Horrek guzti horrek are zailagoa bihurtzen du aditzaren aspektuaren kategoria; bestela ere aspektuaren jabeakuntza zaila bada errusiera atzerriko hizkuntza gisa ikasten duenarentzat, maila igo ahala, beste motako zailtasun berriak ageriko zaizkio ikasleari.

3.1. Baiezkoetan

Baiezko aginteraren kasuan, aspektuaren erabilera ohikoa dela esan dezakegu; hau da, aspektuak bereizten dituzten ezaugarri berdinak hartzen dira kontuan zein aspektu erabili hautatzeko:

Baiezko aginteretan **aspektu burutugabea** honako kasuetan erabiltzen da:

1. Ekintza bere prozesuan nola egin adierazteko: *Читайте медленнее* (Pulkina, 2000: 331); *Пишите внимательнее, не спешите* (Скворцова, 2005: 69).
2. Ekintza bat errepikatzea eskatzeko: *Чаще пишите письма домой* (Скворцова, 2005: 69); *Пиши нам чаще* (Levine, 2009: 255).
3. Gomendio orokor bat emateko: *Покупайте овощи на этом рынке; Берегите здоровье* (Levine, 2009: 255).
4. Ekintza bati hasiera emateko, emaitza kontuan hartu gabe. Kasu horietan, normalean, egileak badaki ekintza hasi behar duela. Adibidez: ikasleak idazlan bat idazteko prestatu dira, testua entzun dute eta irakasleak honakoa esaten die: *Пишите!* (Pulkina, 2000: 331) edo - *Всё понятно? Вопросы есть? - Нет. - Тогда пишите.* (Скворцова, 2005: 69).
5. Ekintza baten jarraipena eskatzeko: - *Что же вы остановились? - Читайте дальше.* (Pulkina, 2000: 331).

6. Egileari ekintza bat hasteko baimena emateko edo gonbidapena egiteko: *Приходите к нам сегодня обедать* (Pulkina, 2000: 331); - *Можно войти?* - *Входите!* (Скворцова, 2005: 69).
7. Hartzaileari ekintza egiteko eskatzen zaionean, baina emaitzari erreferentzia zuzena egin gabe: *Уже 8 часов! Вставай! Можешь опоздать на занятия!* (Скворцова, 2005: 69).

Aditz burutuak, aldiz, testuinguru hauetan erabiltzen dira baiezko aginteretan:

Aditz burutuak behin egingo den eta emaitza izango duen eskaera, gomendio, agindu... zehatza adierazten dute; hau da, emaitza da lortu nahi dena aspektu hau erabiltzean. Aditz burutua iragankorra bada, ezinbestean objektu zuzenarekin erabili beharko da: *Возьмите ваши тетради* (Pulkina, 2000: 330); *Напишите к среде сочинение о поездке в Петербург* (Скворцова, 2005: 69); *Запишите мой телефон; Ты идёшь на почту. Купи мне марки.* (Levine, 2009: 255).

3.2. Ezezkoetan

Orain arte aspektuaren benetako aspektu-balioak edo balio “aspektualak” erreparatu ditugu, hau da, aspektu batek ala besteak ekintzaren izaera, luzera, amaiera edo emaitza adierazten dituzenean. Horiek aspektuaren “aspektu-balioak” deituko ditugu.

Beste testuinguru batzuetan, ordea, aspektuak esanahi modala adierazten du. Balio modalek gaitasuna/gaitasun eza, ahal izatea/ezinezkotasuna, baimena/debekua, behar izanak, etab. adierazten dituzte. Adibidez, *В аудиторию нельзя входить: там идёт экзамен* esaldian, infinitiboan dagoen aditz burutugabeak debeku balioa du; baina, *В аудиторию нельзя войти: она закрыта на ключ* esaldian, infinitiboa aditz burutua da eta ekintza burutzea (fisikoki) ezinezkoa dela adierazten du. Aspektu-balioek eta balio modalek duten desberdintasuna honako hau da: aspektuaren balio modala erabiltzen denean, ekintza ez da benetan gertatzen, baizik eta ekintzaren ideia orokor bat bakarrik edukitzen da, ekintzak berak adierazten duena (kasu horretan, infinitiboa); aspektu-balioak erabiltzen direnean, ordea, errealitatean gertatzen ari den ekintza bat transmititzen da. (Караванов, 2005: 5).

Horixe bera gertatzen da ezezko aginteretan (aginteran doan aditzak ezezko partikula daramanean aurretik): aditzak aspektu-balioen izaera galdu egiten du eta aspektuak balio modala adierazten du.

Aginteran ezezko partikula aditz burutugabeekin doanean, **debeku** izaera du esaldiak:

20. adibidea: *Мы ждём вас в семь часов. Не опаздывайте!* (Караванов, 2005: 131); *Не опаздывайте на занятия.* (Скворцова, 2005: 77) → Berandu ez iristeko eskatzen ari da.

Baina, ezezko partikula aditz burutuekin doanean, **abisu** izaera hartzen du:

21. adibidea: *Смотри не опоздай завтра на лекцию! Ты уже четыре раза опоздал на этой неделе!* (Караванов, 2005: 131); *Смотри, не опоздай на поезд.* (Скворцова, 2005: 77) → Berandu ez iristeko eskatzen ari da, baina hizlariak uste duelako hartzailea berandu iristeko arriskua dagoela.

Aditz burutua erabiltzen denean, gerta daitekeen ekintza hori istripuztat, oharkabe edo nahi gabe gertatzen den ekintzatzat jotzen da (Караванов, 2005: 132). Horregatik, gehienetan aspektu burutuarekin erabiltzen diren ezezko aginterak esanahi negatiboa duten edo ondorio txar bat dakarten ekintzak izan ohi dira: *Не упадите: здесь скользко* (Pulkina, 2000: 332); *Не обожгись: чай горячий употребляется* (Караванов, 2005: 133). Batzuetan abisu izaera indartzeko *смотри(те)...*(*a то*) edo *осторожно* hitzak erabiltzen dira: *Смотри, не опоздай; Осторожно, не урони эту вазу* (Levine, 2009: 256).

Kasu batzuetan, aginteran aspektu burutugabea erabilita, norbaitek eginiko mehatxu bat ez axola izatea adierazten da: - *Я скажу (Aditz burutua) вашему научному руководителю, что вы совсем не занимаетесь диссертацией. - Говорите!* (Aditz burutugabea). Nahi izanez gero, aditz burutua erabiltzea (*Скажите!*) posible litzateke, baina ez luke adieraziko hizlariari ez zaio axola mehatxua. Hala ere, axola ez izatea adierazteko orduan rolik erabakigarriena ez du aspektuak betetzen, intonazioak baizik. Mehatxua ezezkoan egiten bada, ordea, erantzunaren aspektuak burutugabea izan beharko du ezinbestean, bestela abisu izaera hartuko bailuke: - *Я не приглашу (Aditz burutua) тебя на свой день рождения. - Не приглашай!* (Aditz burutugabea) (Караванов, 2005: 141). Alderantziz gertatuko balitz ere, hau da, hizlaria mehatxuaren ondorioz beldurtuko balitz eta ekintza hori ez burutzeko eskatuko balio, aditz burutugabea erabiltzea da aukera

bakarra: - *Я скажу (Aditz burutua) вашему научному руководителю, что вы совсем не занимаетесь диссертацией. - Пожалуйста, не говорите! (Aditz burutugabea)* (Караванов, 2005: 144). Izan ere, aditz burutua erabiliko bagenu, abisu izaera hartuko luke esaldiak, baina testuinguru honetan abisu baten balio pragmatikoa ez litzateke zuzena izango.

3.3. Aspektua aginteran eta informazio egitura

Zenbait kasutan, aspektua egoera pragmatikoaren arabera hautatzen da eta aspektuak balio modala hartzen du. Komunikazio-egoeraren arabera, aditz burutugabeen eta burutuen balioen arteko desberdintasuna subjektiboa izan daiteke; izan ere, egoera horietan aspektuek egoera estralinguistiko berbera adierazten dute, “munduaren irudi” bakarra eta berbera, baina hiztunaren subjektibotasunak aspektu bat ala bestea erabiltzera bultzatzen dezake (Караванов, 2005: 5).

Egoera zehatz batean aurreikusten ez ziren ekintzak adierazteko aditz burutuak erabiltzen dira, eta aurreikusten diren ekintzak adierazteko, aditz burutugabeak. Hona hemen adibide bat:

22. adibidea: - *Возьмите конфету!* (Aditz burutua) (Караванов, 2005: 151) /
- *Берите конфету!* (Aditz burutugabea)

Aspektu burutuaren erabilera aginteran gehien erabiltzen dena da, baina kontuan izan behar da ez dela erabil daitekeen bakarra, oso paper garrantzitsua betetzen baitu komunikazio-egoerak aspektuak aginteran duen erabileran. Adibidez: gozokia zure gonbidatuaren aurrean badago, mahaiaren gainean, aditz burutugabea erabil dezakezu gonbidatuari hitz egiten diozun lehenengo aldian (*Берите конфету!*). Nola liteke hori? Komunikazio-egoera horretan (gonbidatua mahaiaren aurrean eserita egon eta gozokia bere aurrean badago), aurreikus daitekeelako gonbidatuak, nahi izanez gero, gozokia har dezakeela; beraz, ekintza egoeran aurreikus badaiteke, erabil daiteke aditz burutugabea inolako akatsik gabe.

Kontua aldatu egiten da, ordea, komunikazio-egoera horretan ekintza ez denean aurreikusten. Honako kasu honetan, adibidez, hartzailearekin hitz egiten den lehenengo aldian, aditz burutua bakarrik erabil daiteke:

23. adibidea: - *У тебя есть что-нибудь к чаю? - Возьми торт, он стоит в холодильнике.* (Aditz burutua) (Караванов, 2005: 152)

Egoera horretan, tarta ez da agertu komunikazio-egoeran lehenago; beraz, egoera horretan ez da aurreikusten hartzaileak tarta hartuko duenik. Hizlarietako batek lagunari aurrez tarta eskaini ostean bakarrik erabili ahal izan da aditz burutugabea berriro tartari erreferentzia egiteko; hau da, informazio berria aditz burutuen bidez ematen da eta aditz burutugabea informazio zaharra errepikatzen denean erabiltzen da. Honelako egoera batean, adibidez:

24. adibidea: - *У тебя есть что-нибудь к чаю? - Возьми торт, он стоит в холодильнике.* (Aditz burutua) - *Спасибо, не надо. - Бери, бери, не стесняйся!* (Aditz burutugabea) (Караванов, 2005: 152)

Ekintza bat aurrez eskatu denean (aditz burutuarekin) eta ez bada hasi, ekintza horri hasiera emateko aditz burutugabea erabiltzen da, jada aurrez eskatu delako. Eskaria aditz burutugabearekin errepikatutakoan, hizlariak larrialdi kutsua edo pazientzia galtzeko zorian dagoela transmiti dezake:

25. adibidea: - *Расскажи, что случилось. Что же ты молчишь? Рассказывай!;*
- *Возьми эти деньги. Они тебе будут нужны. Ну, чего ты ждёшь? Бери!*
(Levine, 2009: 256)

Horrelako adibideak oinarriztat hartuta, zenbait gramatika-liburutan (adibidez, Pulkina, 2000; 332. or), aspektuaren erabilera bat edo bestea “adeitsutzat” jotzen dute, baina informazio egituraren arabera egin bada aspektu zehatz baten hautua, ez du zertan ez izan “adeitsua” edo “hizkuntza onekoa”. Azken finean, komunikazio-egoerari ongi erreparatu eta egokiena den aspektua erabiltzea da aukerarik onena.

4. MATERIAL DIDAKTIKOAREN ANALISI PRAKTIKOA

Analisi praktikoari ekin aurretik, hainbat kontu aipatu nahi nituzke. Agintera ikasleak beti oso presente duen modu bat da, eta baliteke hain zuzen ere arrazoi horregatik ez ematea behar duen adina garrantzia agintera bera lantzeari. Ikusiko dugun moduan, askotan aginteraren azalpena bere eraketara mugatzen da, eta ez da erabilerari buruzko azalpen sakonik ematen. Ikasleak, ordea, eskuliburu bat eskuetan hartzen duen unetik izango ditu aginterako formak inguruan: ariketa bakoitzeko enuntziatuak aginteran doaz, adibidez.

Horrez gain, irakasleak kontuan hartu behar du errusiera irakasteko erabiliko duen liburuaren hizkuntza ere; izan ere, ikasle taldearen ezaugarrien ondorioz, agian ezingo ditu erabili zenbait liburu. Beraz, eskuliburuak edo gramatikak hautatzen hasi aurretik taldea aztertu beharko du irakasleak, eta ondoren, ikusi ezaugarri horien arabera zein izango litzatekeen aukerarik egokiena. Hala ere, pertsonalki, errusiera hutsean dauden liburuen aldeko apustua egingo nuke nik, nahiz eta hasieran zaila gerta litekeen. Hasiera-hasieratik errusiera ikustera eta entzutera ohitzen badira ikasleak, errazagoa egingo zaie bidea gerora, badakigun arren hasiberriekin oso zaila izan daitekeela hori praktikan jartzea.

4.1. Eskuliburu orokorrak

Atal honetan, eskuliburu orokorrek aginterako aspektuaren erabilera lantzeko zer eskaintzen diguten aztertuko dut. Kontuan izan behar da, aspektuaren erabilera aginteran A2-B1 mailak baino lehenago ez dela agertzen, oro har; falta hori sumatzen da *Дорога в Россию* liburuaren lehen bi ataletan (A1 eta A2) eta *Русский сезон* liburuaren lehen atalean (A1), adibidez.

4.1.1. *Русский язык: 5 элементов*

Aztertuko dudan lehen eskuliburua *Русский язык: 5 элементов* izango da. Eskuliburu honek 3 atal ditu, A1 mailatik hasi eta B1 mailara arte, eta aginterako aspektuaren erabilera ez da agertzen azken liburu horretara arte. Lehenengo atalean, 13. gaian, 17. gaiko ariketa batean eta 20. gaian azaltzen da agintera. Bigarren liburuan (A2), 28. gaian (125. or), aginteran aditz burutu baten erabilera agertzen da lehen aldiz: *искать*, *находить* eta *найти* aditzak lantzeko ariketa batean, ikasleari aginteran dauden aditzak aukeratzeko eskatzen zaio, esanahiaren arabera.

Задание 167. Искать/найти или находить/найти? (125. or)

в) Императив: ищи(те), находи(те), найди(те), теряй(те).

1. Ниночка, _____, пожалуйста, в газете рекламу конкурентов, я хочу её прочитать. 2. Никогда не _____ надежду! 3. Наша фирма - банкрот. _____ новую работу! 4. Не _____ эту книгу. Она у папы, он её сейчас читает. 5. Начинай работать прямо сейчас! Не _____ время! 6. У вас очень усталый вид _____ время для отдыха! 7. _____ нашу продукцию в магазине "Всё для дома"! 8. Не _____ там деньги, их там уже нет! 9. Рекс! _____!

Ikusi dezakegun moduan, aspektuaren erabilera sartzeaz gain, ezezko aginterak ere sartzen ditu. Nahiz eta kasu horretan helburua ez den aginterako aspektua lantzea, nire ustez horrelako ariketak sartzea ez da aukerarik egokiena, oraindik ikasleak ez duelako gramatikaren alderdi hori landu eta garaian garaikoa agertzea hobe delako, eta beste ariketaren batekin ordezkatzeko batego, egokiagoa deritzot aditz horiek beste moduren batera lantzeari. Gainera, ziur aski, irakasleak nahiago izango du egoera horretan bestelako azalpenen bat ematen ez hastea, ikasleak nahastu besterik ez bailirateke egingo.

Berdina gertatzen da 30. gaian, *брать* eta *взять* aditzekin: aginterako forma lantzeko aspektua hautatu behar den ariketa bat sartzen dute (задание 213, б: 149. or); aurrerago, *принимать/принять* eta *понимать/понять* aditzak ere sartzen dituzte (задание 218, б: 153. or).

Aginterako aspektuaren erabilera lantzen, ordea, 3. atalean (B1) hasten dira. 55. gaian (212. or), aginteraren azalpena dakarkigute, baina aspektuen arteko bereizketak ez dira ageri 216. orrialdeko задание 283ra arte:

ЗАДАНИЕ 283. Сыграйте диалоги. (He + imperative imperf. + почему?)

Модель: Я хочу посмотреть этот фильм. → (я ↔ ты)

— Я хочу **посмотреть** этот фильм.

— **Не смотри** этот фильм, он скучный!

1. Мы хотим там пообедать. _____
2. Я хочу купить этот компьютер. _____
3. Давай приготовим этот коктейль. _____
4. Уже полночь, но я хочу погулять. _____
5. Я хочу похудеть на 10 килограмм¹ за неделю. _____
6. Мы хотим приготовить салат. _____
7. Он хочет ещё раз покурить. _____
8. Мы хотим пойти в кино. _____
9. Я хочу купить тебе шубу. _____
10. Мы хотим найти решение. _____
11. Давайте послушаем рок! _____
12. Давай съедим торт! _____

Ariketa horretan, enuntziatuan bertan azaltzen zaio ikasleari jarraitu behar duen egitura, baina ez zaio inolako azalpenik ematen ezezkoaren ondoren aspektu burutugabea erabiltzearen zergatiari buruz. Hurrengo orrialdean (217. or), badago ariketa bat aginterako aspektuaren erabilerari buruz.

ЗАДАНИЕ 287. Императив несовершенного или совершенного вида (imperf. или perf.)¹.

«Холодный» императив ↔ «Горячий» императив

(приглашение / разрешение — imperf.) (просьба / требование — perf.)

Делайте что хотите! ↔ **Сделайте** это для меня, пожалуйста!
Говори, я тебя слушаю! ↔ **Скажи** мне! Я прошу тебя!

Если **вы хотите**, вы можете это делать. ↔ **Я хочу**, чтобы вы это сделали.

Модель: (читать / про~) Вот твой газета. **Читай!** ↔ **Прочитай** это слово! Я не знаю, что оно значит. Может быть, ты знаешь?

1. (говорить / сказать) Я слушаю! _____! ↔ Я хочу это знать! _____ мне!
2. (покупать / купить) Пожалуйста, _____ мне это платье! Оно мне очень нравится! ↔ Да, это красивое платье, _____!
3. (смотреть / по~) Вот DVD [дивиди]. _____! ↔ _____ этот фильм, пожалуйста! Я очень хочу знать, что ты о нём думаешь.

¹ Не забывайте также, что императив несовершенного вида используется для мотивации начала действия (*Говори! Вставай!*) и регулярного действия (*Чаще гуляй!*).

Adibideen bidez erakusten zaio ikasleari aspektuen erabileraren arteko bereizketa, eta ariketaren enuntziatuan bertan, oin-ohar bat gehitzen da azalpen batekin. Ikus daitekeen moduan, aspektuak agintera “hotza” eta agintera “beroa” bezala bereizten ditu, eta horrek ez du zentzurik. Deskribapen teorikoan ikusi dugu adeitasuna ez dagoela zuzenean lotuta

aspektuarekin; adibidez, polizia batek emaitza eskatzen badu, *Девушка, подойдите ближе!*, nahiz eta aspektu burutua erabili, agindu erabat hotza izan daiteke. Beraz, azalpen horrek ez du balio eta irakasleak azalpen sakonagoa eta zuzena emateko beharra izango luke. Gainera, ariketa bakarra dago aspektuaren erabilera lantzeko, eta beraz, motz gelditzen da. Jarraian dagoen ariketan (*задание 288*, a: 218. or), lanketa teorikoagoa ageri da:

ЗАДАНИЕ 288. (© стр. 328–329.) **Текст-притча «Жадный богач».**

Новые слова:

мудре́ц (← му́дрый), **бога́ч** (← бога́тый), **жа́дный**, **действительно**, **ми́мо**, **смея́ться** / за~, по~ (над + instr.), **улыба́ться** / улыбн|у́ться (dat.), **купа́ться** / ис~ (где?), **па́дать** / упáс|ть (l + куда), **пуга́ться** / ис~ (+ gen.), **хвата́ть** / схват|и́ть (acc.), **тон|у́ть** / у~ (где?)

а) Прочитайте эти фрагменты и соберите из них текст. Проанализируйте вид императива.

Ikasleari testu-zatiak irakurri eta aginterako forman dauden aditzen aspektua analizatzeko eskatzen zaio. Pertsonalki, horrelako ariketa oso baliagarriak direla iruditzen zait, ikasleari teoria barneratzen laguntzen diotela, eta gainera, baliteke azalpen gramatikala entzundakoan sortzen ez diren galderak etortzea burura.

4.1.2. *Поехали!*

Aztertuko dudan hurrengo eskuliburua *Поехали!* da. Liburu honek bi atal ditu: *Поехали! 1* (A1) eta *Поехали! 2* (A2), azken hori bi zatitan banatua. Orokorrean, eskuliburu ona dela esango nuke, informazio osatua ematen duelako bai hiztegiaren aldetik, bai gramatikalki. Ariketen aurretik, azalpen-taulak ageri ohi dira eta puntu garrantzitsua da hori, nire ustez; hala, ikasleak badu nora jo, zalantzarik sortuz gero, bakarrik ari bada lanean.

Lehenengo liburuan (A1), ez dugu aurkituko aginterako aspektuaren erabilera lantzen duen ariketarik, maila baxuegia delako, baina agintera landu nahi izanez gero, liburu horretako 27. gai osoa (218.-222. or) aginterari buruzkoa da. Aginteraren azalpenaren jarraipena hurrengo liburuan (*Поехали! 2.I.*) topatuko dugu (105.-106. or) eta liburu horretan bertan aurkituko dugu aspektuaren erabilera ere (119. orrialdetik aurrera):

Хит-парад популярных форм императива	
imperf. (НСВ)	perf. (СВ)
говори́те	скажи́те
расска́зываюте	расскажи́те
пока́зываюте	покажи́те
дава́йте	да́йте
встава́йте	вста́ньте
бери́те	возьми́те
покупа́йте	купи́те
пиши́те	напиши́те
пе́йте	вы́пейте
е́шьте	пое́шьте / съе́шьте
сади́тесь	ся́дьте
приходи́те	приди́те
приноси́те	принеси́те
гото́вьте	пригото́вьте
ста́вьте	поста́вьте
закрыва́йте	закро́йте
открыва́йте	откро́йте

Atalari sarrera emateko, ikasleari aginteran gehien erabiltzen diren aditzen adibideak ematen zaizkio. Kontuan izanda A2 mailako liburua dela eta aurrez agintera landuta dagoela, taula hori soberan dagoela iruditzen zait; izan ere, ikasleari aginterako formak jada osatuta emateak ez dio mesede handirik egingo, maila horretan agintera eratzeko gai izan behar duelako eta modu horretara, ahalegin hori egin beharrik ez duelako. Segidan, aspektu burutua eta burutugabea bananduta azaltzen ditu:

Скажи́те, пожа́луйста, ско́лько сто́ят вита́мины?
 (perf. — я хочу́ знать)
 perf. (СВ) — просьба или приказ

Задание 2

Используйте в просьбах императив СВ по модели.

Попросите дóктора сде́лать опера́цию.

— Дóктор, сде́лайте опера́цию! (обе формы — perf.)

1. Попросите дóктора дать вам табле́тку.
2. Посоветуйте Лéне сходи́ть к врачу́.
3. Посоветуйте Са́ше погово́рить с астрóлогом.
4. Попросите Андре́я купи́ть аспири́н.

5. Попросите Лю́бу показáть, что у неё боли́т.
6. Попросите Свéту сде́лать вам ко́фе.
7. Посоветуйте Анто́ну посидéть до́ма.
8. Попросите Вéру повери́ть вам.
9. Попросите Наде́жду посоветова́ть, вам что де́лать.
10. Попросите учи́теля расска́зать анекдо́т.

Пожалуйста, **говорите** всё, что хотите!
(imperf. НСВ — что **вы** хотите)
imperf. НСВ — приглашение или разрешение

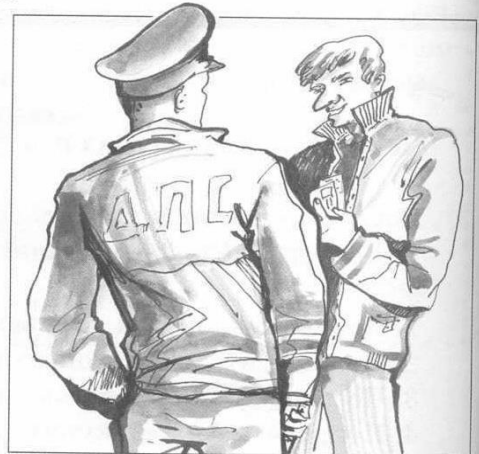

Задание 3

Используйте императив НСВ для выражения разрешения по модели.

- Мόжно мне рассказáть прáвду? — Расскáзывайте, у нас нет цензúры.
— Мόжно мне встать? — Пожа́луйста, вставáйте! Вы ужé здорóвы!

1. Мόжно мне позвонíть?
2. Мόжно мне посмотрétь вáши докумéнты?
3. Мόжно мне показáть вам фотогрáфии?
4. Мόжно мне взять вáшу рúчку?
5. Мόжно мне постáвить сюdá сúмку?
6. Мόжно мне вы́пить кóфе?
7. Мόжно мне записáть ваш телефóн?
8. Мόжно мне купíть эту картíну?
9. Мόжно мне открýть окнó?
10. Мόжно мне заказáть нóмер в гостíнице?
11. Мόжно мне принýть душ?
12. Мόжно мне нарисовáть ваш портрét?

Azalpena laburregia izateaz gain, aspektu bakoitza bere aldetik lantzeko ariketa bana gutxiegi da, eta ariketa horiek, gainera, errepikakorrak direla iruditzen zait. Bien arteko desberdintasunak errazago barneratzeke, ezinbestekoa izaten da bi aspektuak nahastuta ageri diren ariketaren bat egitea; beraz, esan daiteke ez dela nahikoa eskuliburu honek eskaintzen diguna. Eskuliburu honek, ordea, aurreko materialean aurkitu ez duguna eskaintzen digu: ezezko aginteren aspektua.

Императив НСВ / СВ в предложении с отрицанием

Открой окно, здесь жарко! — Не открывай окно, здесь холодно!
 perf. Не + imperf.
 Надо получить результат. Не надо начинать процесс.

Но!

Смотри, не забудь билеты!

Не + perf.

Я знаю, что ты не хочешь этого делать (процесс), но это может случиться (результат). Осторожно!

Задание 4

1. Пожалуйста, мне вечером! (звонить — позвонить)
2. Можно посмотреть, что вы делаете? — Конечно,
(смотреть — посмотреть)
3. Пожалуйста, никогда не, что вы здесь видели.
(рассказывать — рассказать)
4. Смотри не сегодня паспорт! (забывать — забыть)
5. Не окно, здесь так жарко! (закрывать — закрыть)
6. Ты идёшь в магазин? Пожалуйста, мне кэтчуп.
(покупать — купить)
7. Я хочу прочитать вам свои стихи! — Хорошо, у вас есть 10 минут.
.....! (читать — прочитать)
8. У меня болит голова., пожалуйста, таблетки! (давать — дать)
9. Если можете не писать — не! (писать — написать)
10. Смотри не деньги! (терять — потерять)

11. Вы хотите что-то сказать? Пожалуйста, (говорить — сказать)
12., пожалуйста, какая это улица? (говорить — сказать)
13. Пожалуйста, не меня об этом! лучше Папу! (спрашивать — спросить)
14. У нас завтра праздник! Пожалуйста, гостей! Только не Эдуарда! (приглашать — пригласить)
15. Не свою биографию, лучше анекдот! (рассказывать — рассказать)
16. Только не мясо: я вегетарианка! И пожалуйста, салат! (заказывать — заказать)
17. мороженое и фрукты, но не водку! (покупать — купить)
18. Не мне ночью, лучше завтра утром! (звонить — позвонить)
19. Не телевизор, лучше музыку! (включать — включить)
20. Пожалуйста, ужин! Только не макароны! (готовить — приготовить)

Задание 6

Вариант 1 (индивидуально): вы: врач. Дайте советы пациентам.

Вариант 2 (в группе): выберите роли и составьте диалоги врача с пациентом.

(См. приложение, стр. 150.)

Gainontzeko kasuetan bezala, azalpen labur bat dakarkigu ariketaren aurretik eta nahiko garbi ulertzen bada ere, irakasleak osatu beharko lukeela deritzot, aspektuen balio modala azalduz, adibidez. Horrez gain, kasu honetan ere, ariketa bakarrarekin ez da nahikoa, nahiz eta oraingoan bi aspektuak nahastuta dauden. Hala ere, ez da ariketarik egokiena, aditz burutua jarri behar den kasu guztietan *смотри* ageri baita, eta horren ondorioz, ez dio ia ahaleginik eskatzen ikasleari. Aditz horiek lantzeko aproposa da 6. ariketa: ahozko ariketa bat izanda, ikasleak hutsetik sortu behar ditu gomendioak. Horrelako ariketek ahalegin handiagoa eskatzen diote ikasleari eta asko ikasten du, ez duelako, besterik gabe, bi aditzen artean hautatu behar.

4.1.3. Русский язык

Русский язык eskuliburuari buruz mintzatuko naiz jarraian. Bi liburuki daude: *Русский язык для начинающих. Книга 1* eta *Русский язык. Средний этап. Книга 2*. Eskuliburu hauetan, gramatikako azalpen guztiak jarraian ematen dituzte eta ondoren, beste atal batean datoz landutako alderdi guztiei dagozkien ariketak. Lehenengo liburua

hasiberrientzat izanik, oinarritzko agintera bakarrik ageri zaigu: eraketa (105.-106. or). Bigarren liburuan ekiten diote aginteran aspektuaren erabilera azaltzeari (117. or):

Вид глагола в императиве

Заходите к нам почаще. Пиши мне, не ленись	Зайдите к нам на минуту. Напиши немного о себе.
---	--

VII. Дополните предложения глаголами, употребив их в императиве совершенного или несовершенного вида с отрицанием **не** или без него.

Образец: Поставь цветы на окно.

Не ставь их туда, пусть стоят на столе.

1. ... мне эту фотографию. ... , она неудачная.	показывать показать
2. ... этот памятник. ... его, у нас уже есть несколько таких фотографий.	фотографировать сфотографировать
3. ... его на наш концерт. ... его, ему концерт не понравится.	приглашать пригласить
4. ... что вчера случилось? ... , она будет смеяться.	рассказывать рассказать
5. ... мне почаще. ... мне хоть пару слов о себе.	писать написать
6. ... костюм в шкаф. ... , я сегодня его надену.	вешать повесить
7. ... ему посмотреть этот фильм. Лучше ... , фильм довольно глупый.	советовать посоветовать

Aginteran aspektua nola erabiltzen den erakustea bada helburua, ikasleak adibideen taula hori irakurrita ez du ezer ulertuko. Irakasleak ez badu erabilera behar bezala azaltzen, aspektuaren erabilera orokorraz baliatu behar dela pentsatuko du ikasleak. Ariketan, berriz, aldez aurreko inolako azalpenik eman gabe, bat-batean ezezko aginterak ere sartu egiten ditu; beraz, argi dago irakasleak guztia behar bezala azaldu beharko duela; bestela, idatzi beharreko ezezko agintera guztiak burutugabeak direnez, ikasleak ez du barneratuko ezezko aginteretan aspektuen erabilera zuzena. Esango nuke eskuliburu hau ez dela egokia: alde batetik, egiturak (azalpen guztiak batera emateak) ez diolako irakaskuntza prozesuari mesederik egiten, nire ustez, eta hobe litzatekeelako azalpen gramatikalak eman ahala egitea ariketak; bestetik, azalpenak ez direlako nahikoak (askotan adibide soilak bakarrik ematen dituzte); eta azkenik, azaldutako alderdi gramatikalak lantzeko ez dituztelako nahikoa ariketa eskaintzen.

Ezezko aginterei dagokienez, liburua ez da askoz hobe. 164. orrialdean, aspektuaren oinarriko balioak azaltzen dituzte, eta ondoren, aspektua ezezkoan nola erabiltzen den azaltzeko pare bat adibide ematen dituzte, ohar batekin batera:

Вид глагола (основные значения)

Несовершенный вид	Совершенный вид
1. Действие как процесс Он <i>долго переводил</i> этот текст.	1. Завершённость, результат действия Он <i>перевёл</i> текст и <i>сел</i> смотреть телевизор.
2. Обычное, повторяющееся действие Она <i>часто звонила</i> мне. <i>Обычно я встаю</i> в 8 часов.	2. Единичное, конкретное действие Вчера она <i>наконец позвонила</i> мне.
3. Констатация факта действия (общефактическое значение) — Ты <i>читал</i> этот рассказ? — Да, <i>читал</i> . — Что она <i>делает</i> ? — <i>Смотрит</i> телевизор.	

Вид глагола при отрицании

1. — Я хочу прочитать эту статью.
— Не читай*, она неинтересная.
2. — Я сейчас позвоню Андрею.
— Не звони*, его нет дома.

* **Примечание.** Употребление несовершенного вида при отрицании.

Ikus daitekeen moduan, oharra ez da zehatza: ezezkoetan zuzenean aspektu burutugabea erabili behar dela dio beste erabilera guztiak kontuan izan gabe. Oharra ez zait egokia iruditzen, ikaslea nahastea besterik ez baitu lortuko; izan ere, askotan, une horretan azalpen konplexuagoren bat ez ematearren, ikasleari agindu okerrak ematen zaizkio, eta gerora, azalpen zuzena ematen zaionean, nahastuta sentitzen da.

4.1.4. *Внепёд!*

Azkenik, eta eskuliburu orokorrekin amaitzeko, maila altuagoko liburu bati buruz hitz egingo dut: *Внепёд!* (C1). Errusiera atzerriko hizkuntza dutenentzako ziurtagirietan 3. maila (ТРКИ-3) atera nahi duten ikasleei zuzenduta dago. Aspektuaren erabilera aginteran 4. gaiko bigarren atalean lantzen da, eta azalpen gramatikalekin hasi aurretik, agintera errepasatzeko pare bat ariketa ditu (82. or):

 Упражнение 3. Образуйте от глаголов в скобках императив во множественном числе.

1. (Открыть) дверь в офис — ...
2. (Закрыть) за собой дверь — ...
3. Всегда (обращать) внимание на каждую мелочь — ...
4. (Надеть) деловой костюм — ...
5. (Поздороваться и подать) руку — ...
6. (Начать) рассказывать о себе — ...
7. Иногда (завышать) свои возможности — ...
8. (Отвечать) на вопросы — ...
9. (Задавать) встречные вопросы — ...
10. (Расположить) менеджера к себе — ...

 Упражнение 4. Выберите правильную форму императива.

1. Никогда не (рассказывайте/расскажите) плохие вещи о себе и о других.
2. Перед собеседованием хорошо (подготавливайтесь/подготовьтесь) к разговору. Также (берите/возьмите) копии сертификатов об образовании.
3. Во время разговора (говорите/скажите) чётко и внятно.
4. Когда будете уходить, (говорите/скажите) всем «до свидания».
5. Если вас о чём-нибудь спросят, чего вы не знаете, не (молчите/замолчите), а (говорите/скажите), что вы не знаете ответа на этот вопрос.
6. Во время разговора (смотрите/посмотрите) на присутствующих, а не по сторонам.
7. Перед собеседованием (заходите/зайдите) в парикмахерскую.
8. Чтобы волнение уменьшилось, (делайте/сделайте) несколько глубоких вдохов.
9. И не (переживайте/переживите) сильно, если вас больше не пригласят. Вы обязательно (находите/найдите) работу в другом месте.

Horrelako errepassoak sartzea ideia ona da, jakinda aginterari buruzko atal bat datorrela segidan. Hala, ikasleak akatsen bat egiten badu ariketaren batean, zergatik egin duen jakingo du, azalpena izango duelako jarraian. Hasierako ariketa horien ostean, azalpen gramatikala dator. Orain arte aztertutako eskuliburuetan ez bezala, liburu honetan azalpenak argiak dira, eta gainerakoekin alderatuta, apur bat sakonagoak. Lehendabizi, aginteraren eraketaren errepassoa egiten du, eta gero, esanahiaren arabera banatzen du aspektuaren erabilera aginteran: gomendioak, eta eskari nahiz gonbidapenak (84.-85. or). Hirugarren atal bat ere agertzen da, baina ez da aginterari buruzkoa; eskariak, gomendioak eta aginduak emateko beste esamolde batzuk dira. Hurrengo orrialdeetan honako ariketak topa ditzakegu:

 Упражнение 10. Образуйте от глаголов императив во множественном числе.

1. Повернуться — ...	6. Накраситься — ...
2. Войти — ...	7. Молчать — ...
3. Зайти — ...	8. Записать — ...
4. Договориться — ...	9. Заплатить — ...
5. Одеть — ...	10. Отдать — ...

Упражнение 11. Объясните использование императива НСВ и СВ в статье «Хвали себя, но в меру!».

Azalpen gramatikala orain arteko egokiena izan bada ere, ariketetan motz gelditzen da, bi ez baitira nahikoa horrelako atal bat behar bezala lantzeko, eta are gutxiago, bietako bat eraketari buruzkoa izanda (10. ariketa). Hala ere, 11. ariketa, lehenago esan dudan moduan, oso baliagarria da teoria ongi barneratzeko, ikaslea bera izango baita azalpena ematen duena.

Eskuliburu orokorrak aztertzea amaituta, honakoa azpimarratuko nuke: orain arte aztertutako liburuetan, aginterako aspektuaren erabilera orokorrari buruzko materiala aurkitu arren, inon ez da ageri aspektu burutugabeko aginterek adierazten duten axolagabetasuna, ez eta informazio egiturari buruzko ezer ere.

4.2. Eskuliburu espezifikoak

Atal honetan, aditzaren aspektua gaitzat duten eskuliburuak aztertuko ditut. Gramatikaren alderdi bakar bat jorratzen dutenez, eskuliburu orokorrak baino askoz sakonagoak dira lanketa aldetik. Aztertuko ditudan bi liburuak honako hauek dira: *Виды русского глагола: значение и употребление* (Караванов, 2005) eta *Употребление видов глагола в русском языке* (Скворцова, 2005).

4.2.1. Виды русского глагола: значение и употребление

Виды русского глагола: значение и употребление eskuliburuan, sarrera moduko bat egiten du autoreak eta lehen esaldietan honako hau dio: “Aditz-aspektuaren kategoria atzerritarrentzat kategoria zailena izan ohi da. Atzerritarrentzat kategoria mota hori ikastean zer-nolako zailtasunak egon daitezkeen ulertzeko, irakasleak kategoriari atzerritarren begiekin begiratzen saiatu behar du. Atzerritarren pertzepzioan, aspektua ikasten hasitakoan, oso heterogeneoa, “zaticatua” eta “anitzta” izaten da aspektua. Kontua da “nahasketa” eta aniztasuna dagoela aspektu-moten erabileran. Lau mota nagusi bereizten dira, aspektu mota horien balioen arabera”. Segidan, mota horiek azaltzen ditu (bosgarren bat gehitzen du), adibideekin osatuz azalpena. Ondoren, ariketen atala dator; baina ez ditu ariketak bakarrik eskaintzen, baizik eta aurretik arauen bidez azalpen xeheak ematen ditu. Semantikoki banatutako bost ataletan daude ariketak. Aginterari buruzkoak 4. atalean daude, balio modalei buruzko atalean, hain zuzen ere. Hala ere, 2. eta 3. ataletan ere badaude aginteran aspektuaren erabilerari buruzko arau batzuk; kasu horietan, ordea, aspektuaren aspektu-balioari lotutakoak dira.

Eskuliburu honen atalik interesgarriena, ezbairik gabe, balio modalei buruzkoa da eta egokia da ezezko aginteren aspektua sakon lantzeko (131. or):

Правило 55. Сочетание отрицательной частицы *не* с императивом НСВ выражает значение запрещения, а сочетание этой частицы с императивом СВ, кроме указанного значения запрещения, выражает также предположение, что запрещаемое действие всё-таки может совершиться; таким образом, сочетание отрицательной частицы *не* с императивом СВ выражает значение предостережения. Н а п р и м е р, сочетание частицы *не* с императивом НСВ *Не опаздывайте!* выражает просто призыв не опаздывать, тогда как сочетание частицы *не* с императивом СВ *Не опоздайте!* выражает, кроме призыва не опаздывать, ещё и предположение, что тот, к кому обращается говорящий, всё-таки может опоздать (т. е. выражает значение предостережения). Н а п р и м е р: *Мы ждём вас в семь часов. Не опаздывайте!* (НСВ); *Смотри не опоздай завтра на лекцию!* (СВ) *Ты уже четыре раза опоздал на этой неделе!*

Упражнение 126. Прочитайте предложения, выбирая нужный глагол.

1. а) Смотри не (передай/переешь), а то тебе опять станет плохо. б) Не (передай/переешь)! Это вредно для здоровья. 2. а) Ты опять идёшь без шапки? Смотри не (простудись/простужайся)! б) Не (простудись/простужайся)! Сейчас сессия, и болеть некогда. 3. а) Не (ставь/поставь) чайник: мы не собираемся пить чай. б) Смотри не (ставь/поставь) на газ пустой чайник, как ты сделал в прошлый раз! 4. а) Не (спи/поспи) за рулём: это очень опасно! б) Смотри не (засни/засыпай) за рулём, а то опять во что-нибудь врежешься! 5. а) Не (забуди/забывай) проветривать комнату! б) Сегодня футбол кончится очень поздно: смотри не (забуди/забывай) выключить телевизор! 6. а) Не (упади/падай) с лестницы, а то опять сломаешь ногу! б) Сегодня у меня самый трудный экзамен. - Ничего, не (упади/падай) духом! 7. а) Я иду на лекцию. - Смотри не (путаи/перепутай), как вчера, номера аудиторий! б) Не (путаи/перепутай), пожалуйста, свои деньги с моими! 8. а) Не (оставляй/оставь) ребёнка одного в квартире! б) Я сварю суп. - Вари, только смотри не (оставляй/оставь) опять

кастрюлю на газе на всю ночь ! 9. а) Не (выброси/выбрасывай) пакеты из-под молока: они могут пригодиться! б) Смотри не (выброси/выбрасывай) вместе со старыми бумагами мои облигации! 10. а) Не (глотаи/проглоти) таблетку целиком: её нужно растолочь. б) Смотри не (глотаи/проглоти) кость! 11 . а) Не (одевай/одень) эти брюки: они не поглажены! б) Я иду на презентацию. - Иди. Только смотри не (одевай/одень) опять по ошибке мой галстук! 12. а) Смотри не (засыпай/засни) с горчицей! б) Сколько раз тебе говорить: не (спи/поспи) в электричке! 13 . а) Не (выброси/выбрасывай) старые журналы: ими можно оклеить дачу. б) Смотри не (выброси/выбрасывай) новые газеты вместе со старыми! 14. а) Не (пей/попей) на ночь много воды: будешь отёчным! б) Смотри не (пей/выпей) вместо тоника виски! 15. а) Не (пропустите/пропускайте) занятия без уважительной причины! б) Не (пропусти/пропускай) завтра финал Кубка России по футболу! 16. а) Можно покататься на твоём автомобиле? - Можно. Только, пожалуйста, на этот раз, когда поедешь, не (забуди/забывай) снять его со стояночного тормоза! б) Не (забуди/забывай) поливать цветы!

Hori da eskuliburu osoak jarraitzen duen egitura: araua, eta ondoren, ariketak. Ariketa gehienak formatu horretakoak dira: hautatu aditza, eta orokorrean, esaldi askoko ariketa luzeak dira. Eskuliburu orokorrei buruz esan dudan moduan, ordea, aditza aginterako forman ematea ez zait egokiena iruditzen, ikasleari lan asko kentzen baitzaio; aditza infinitiboan eman eta agintera eratu beharko balu, askoz gehiago ikasiko lukeela iruditzen zait.

Liburu honek badu beste alde on bat: axolagabetasuna (141. orrialdetik aurrera) eta informazio egitura azaltzen ditu (151. orrialdetik aurrera). Eskuliburu orokorretan “gainetik” azaltzen dena sakon eta xehe lantzen du eta hori da, hain zuzen ere, eskuliburu espezifikoei duten abantaila bat; eta beraz, eskuliburu orokorren osagarri perfektuak izan daitezke.

Упражнение 141. Составьте и запишите один мини-диалог, в котором императив НСВ с частицей *не* выражал бы просьбу не приводить угрозу в действие (по образцу мини-диалогов, данных в упражнении 140).

Упражнение 146. Прочитайте диалоги, выбирая нужный глагол. Используйте при этом следующую схему употребления видов в императиве:

- У меня нет денег на покупку холодильника.
- Возьми у меня займы (СВ)
- А это удобно?
- Конечно, удобно. Бери, бери, не стесняйся! (НСВ)

1 . позвоните/звоните

- Вы прочитали мою статью?
- Ещё не до конца, но сегодня я обязательно дочитаю её .
...мне часов в десять вечера.
- Но мне неудобно беспокоить вас так поздно.
- Это не поздно ..., не стесняйтесь!

2. включи/включай

- С чего надо начинать работу на компьютере?
- Прежде всего ... компьютер в сеть.
- А мы не вырубим свет во всём доме?
- Не вырубим ..., не бойся!

3. съешь/ешь

- Я ужасно голоден.
- ... вот эту котлету.
- По-моему, она недостаточно свежая.
- Это только так кажется ..., не бойся!

4. отрежьте/отрезайте

- Этот торт очень вкусный!
- ... себе ещё кусок.
- Спасибо, я уже съел один.
- ... ещё, не стесняйтесь!

5. положи/клади

- Мне очень понравился салат.
- ... себе ещё!
- Спасибо, я уже съел целую тарелку.
- ... ещё, не стесняйся!

6. возьми/бери

- Я не могу перевезти вещи на дачу: у меня нет машины.
- ... мою.
- А это удобно?
- Конечно удобно ... , не стесняйся!

Ikus daitekeen moduan, badaude sormen-ariketak eta hutsuneak betetzeko ariketak ere, baina, nire iritziz, maila horretarako gutxiegi daude. Gainera, gainontzeko ariketak oso errepikakorrek dira, eta hobe litzateke mota desberdinetako ariketak sartzea.

4.2.2. *Употребление видов глагола в русском языке*

Ondoren aztertuko dudan liburua *Употребление видов глагола в русском языке* izango da. Eskuliburu honek 6 atal ditu, eta aurrekoak ez bezala, atalak bereizteko aditz-denborak eta moduak erabiltzen ditu; ondorioz, aginterarako atal bat dago oso-osorik: hirugarrena (69. orrialdetik aurrera). Oraingoan ere, azalpenak eta ariketak bata bestearen atzetik datoz: lehenik eta behin, adibideak ematen ditu eta azalpen bat gehitzen du;

ondoren, alderdi horri dagozkion ariketak ageri dira, eta tarteka ohar batzuk ere sartzen ditu. Baiezko eta ezezko aginterak bereizten ditu azalpena emateko orduan:

Глава III. УПОТРЕБЛЕНИЕ ГЛАГОЛОВ НСВ И СВ В ПОВЕЛИТЕЛЬНОМ НАКЛОНЕНИИ

НСВ	СВ
1. – Пишите внимательнее, не спешите.	7. – Напишите к среде сочинение о поездке в Петербург.
2. – Чаще пишите письма домой.	
3. – Всё понятно? Вопросы есть? – Нет. – Тогда пишите .	
4. – Почему вы перестали писать? Пишите дальше!	
5. – Можно войти? – Входите!	
6. – Уже 8 часов! Вставай! Можешь опоздать на занятия!	

Комментарий

Глаголы НСВ в повелительном наклонении могут употребляться для побуждения: 1) к действию в его процессе (пример 1); 2) к многократному действию (пример 2); 3) к началу или продолжению известного из контекста или ситуации действия, безотносительно к его процессу или результату (примеры 3 и 4). Побуждение к началу действия может реализоваться и как разрешение приступить к действию (пример 5), а также может зависеть от определённого временного фактора (в значении **пора начинать**) (пример 6). Глаголы СВ могут выражать просьбу, совет, требование, приказ и т.д. довести действие до результата (пример 7).

Примечание. Глаголы НСВ в повелительном наклонении могут вносить в высказывание оттенок вежливой просьбы, приглашения. (– **Вставай**, пожалуйста!

Вредно много спать!; – **Приходите** ко мне в субботу на день рождения.) Глаголы СВ – оттенок резкого, а иногда и грубого требования. (– **Встань**, когда говоришь со старшим!; – **Сядь** на место! Ты мне мешаешь!)

(69.-70. or)

**УПОТРЕБЛЕНИЕ ГЛАГОЛОВ НСВ И СВ В ПОВЕЛИТЕЛЬНОМ
НАКЛОНЕНИИ С ОТРИЦАНИЕМ**

НСВ	СВ
Не опаздывайте на занятия.	Смотри, не опоздай на поезд.

Комментарий

Глаголы НСВ в повелительном наклонении с отрицанием могут употребляться для передачи ненужности действия или его запрещения; глаголы СВ – предостережения, опасения, что нежелательное действие, независимое от воли лица, может произойти, но которого следует избежать.

Примечание. В основном в повелительном наклонении с отрицанием в СВ функционируют глаголы с негативным лексическим значением (**разбить, обжечь, испачкать, упасть, сломать, уронить, потерять, заболеть, простудиться** и т.п.). Глаголы СВ в значении предостережения могут получать оттенок напоминания или предупреждения (**Не забудь** сегодня купить лекарство, завтра все аптеки будут закрыты.), а также могут выражать усиленную просьбу. (**Не откажи** ему в помощи.)

(77. or)

Караванов-en liburuan ez bezala, eskuliburu honetako ariketak askotarikoak dira, eta hori lagungarria da ikaslearentzat, ez dadin ohitu beti mota bereko ariketak egitera eta praktikan jar dezan ikasitako teoria. Alde horretatik, aurreko liburua baino egokiagoa dela iruditzen zait. Hona hemen ariketa batzuen adibideak:

Упражнение 1. *Прочитайте предложения. Определите вид выделенных глаголов и объясните их употребление.*

1. **Иди** быстрее, мы опаздываем на лекцию. 2. **Говорите** громче, я плохо слышу. 3. **Разговаривайте** тише, в соседней комнате больной. 4. По утрам **делайте** зарядку. 5. **Принимайте** лекарство три раза в день после еды. 6. Вы уже подготовились? Тогда **отвечайте**. 7. Вы уже посмотрели меню? Выбрали блюда? **Заказывайте**. 8. С вас 30 рублей. **Платите** в кассу. 9. Что ты замолчал? **Читай** дальше. 10. Что же ты стоишь? **Входи**. 11. Уже поздно. **Ложись** спать. 12. Здравствуйте, дети! **Садитесь**. 13. **Живите** дружно! **Помогайте** друг другу! 14. – В аудитории темно. Можно включить свет? – **Включайте**. 15. **Закройте**, пожалуйста, окно, в аудитории очень холодно. 16. **Выпей** стакан горячего молока. Это помогает от простуды. **Пей**, оно не очень горячее. 17. **Включи** телевизор. Что же ты не включаешь? **Включай**. Фильм уже начался. 18. – В аудитории темно. Можно включить свет? – **Включайте!**

Упражнение 4. *Используя глаголы НСВ в повелительном наклонении и образцы, закончите данные высказывания, выразите побуждение к началу действия.*

Образец: Вы прочитали текст? ...

Вы прочитали текст? **Рассказывайте!**

1. Ну, что же ты не отвечаешь? Все ждут ...
2. Откройте, пожалуйста, учебники. Хуан ...
3. Прекрасная танцевальная музыка. Что же вы сидите и не танцуете? ...
4. – Телефон свободен? Можно позвонить? – ...
5. Врач освободился. Кто следующий? ...
6. Домашнее задание ещё не сделано, а ты всё ещё смотришь телевизор. ...
7. Почему вы перестали играть? ...
8. Уже 2 часа дня. Обеденный перерыв в магазине кончился. ...
9. – Можно взять вашу ручку на минутку? – ...
10. У меня завтра день рождения. ...

Упражнение 18. *Используя глаголы СВ в повелительном наклонении с отрицанием и слова для справок, предостерегите кого-либо от нежелательного действия по образцу.*

Образец: друга, который легко одевается зимой.

– **Смотри, не простудись**, ты слишком легко одеваешься.

1. брата, у которого остаётся очень мало времени до вылета самолёта;
2. сестру, которая неосторожно моет посуду;
3. ребёнка, у которого в руках нож;
4. сестру, которая собирается выйти из дома, а на улице очень скользко;
5. маленькую девочку, которая рисует красками;
6. студента, который зимой стоит у открытого окна;
7. ребёнка, который собирается зажечь газ;
8. подругу, которую вы попросили купить вам лекарство;
9. рабочих, которые неосторожно несут телевизор;
10. знакомого, которому вы дали почитать очень ценную книгу.

Слова для справок: потерять, забыть, обжечь, разбить, порезать, опоздать, простудиться, уронить, испачкаться, упасть.

Eskuliburu espezifikoak direnez, oso ongi lantzen dute gaia, eta oso egokiak dira esku artean dugun gramatikako atala lantzeko. Alde batetik, Караванов-ek hasierahasieratik banaketa semantikoaren azalpena ematen du, eta hala, ikasleak ideiak garbi izango ditu ariketei heldu aurretik; bestalde, Караванов-ek baino aniztasun handiagoa eskaintzen digu ariketetan Скворцова-k, nahiz eta ez den Караванов bezain sakona (axolagabetasuna eta informazio egitura ez ditu azaltzen). Hori horrela izanda, bi liburuak elkarren osagarri paregabeak direla iruditzen zait, eta biak erabiliz ongi landu daitekeela aginterako aspektuaren erabilera.

4.3. Ariketa liburuak eta gramatika praktikoak

Atal honetan aztertuko ditudan liburuak, aski ezaguna den *El ruso. Gramática práctica* (Pulkina, 2000) eta *Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях. Морфология* (Глазунова, 2007) dira. Liburu hauek ez dira eskuliburuak, gramatika barneratzeko ariketak eskaintzen dituzten gramatika liburuak baizik.

4.3.1. *El ruso. Gramática práctica*

Aztertuko dudana lehena, Pulkinaren *El ruso. Gramática práctica* da. Oso liburu ezaguna da, hizkuntza askotan topa baitezakegu errusieraz eginiko bertsio orijinalaren itzulpena, eta esan daiteke, errusiera atzerriko hizkuntza gisa irakasteko erreferente bat dela. Liburu mardul honen helburua errusierako gramatika osatu bat biltzea da, eta ezin da esan ia alderdi guztiak jorratzen ez dituenik, baina kontua ez da zer falta den, landutakoa nola lantzen duen baizik. Kasu gehienetan bezala, liburu honetan ere azalpenak ematen dira ariketekin hasi aurretik, eta azalpen horiek errusierazko eta gaztelaniazko adibideekin osatzen dira. Aginterako aspektuaren erabilera lantzeko atal bat du (330. orrialdetik aurrera). Pulkinak ere, baiezko eta ezezko aginteren arteko bereizketa egiten du eta bien azalpen osoaren ostean datoz ariketak. Azalpen gramatikalean bi aspektuak banatzen dira, baina nahiko nahasgarria da azalpena, eta gainera, bisualki ez da batere argia; baliteke ikasleak azalpen horietatik bere eskema egin behar izatea arauak errazago ikasteko. Ezezko aginteren azalpena are nahasgarriagoa dela iruditzen zait: hasiera batean, bi aspektuak bereizten ditu, baina azalpenean aurrera joan ahala, salbuespenak sartzen ditu eta azkenean bi aspektuak nahastuta ageri dira. Gainera, azalpenak ez dira guztiz zuzenak:

Si usamos esos mismos verbos en el aspecto perfectivo, ya no expresarán invitación, sino un ruego insistente o mandato:

Раздѣньтесь, пройдѣте в комнату и сядьте. **Quítese el abrigo, entre en la habitación y siéntese.**

En este caso, la oración pierde el matiz de cortesía expresado con verbos imperfectivos.

Para expresar un ruego cortés puede, a veces, darse el caso contrario, y no es conveniente el empleo de verbos imperfectivos. Por ejemplo, si en la oración: **Дайте** мне вашу ручку. *Déme su pluma* se substituye el perfectivo por el imperfectivo, la frase resultará descortés, grosera: **Давайте** мне вашу ручку!

Deskribapen teorikoan ikusi dugun moduan, informazio egituraren arabera, Pulkinak dioena ez da zuzena, balitekeelako testuinguru batean aditz burutugabea erabiltzea informazio egituragatik, eta ez litzateke inolaz ere esaldi zakarra edo lotsagabea

izango. Adibidez: 3.3. atalean aipatutako adibideen kasuan, informazio zaharra adierazten duen aginterak guztiz tonu adeitsua adieraz dezake (*Берите, берите, не стесняйтесь!*). Azken finean, aspektua ezin da lotu zuzenean adeitasunarekin, 3.3. atalean aipatutako faktoreen menpe baitago eta horien arabera erabakitzen da; hau da, informazio zaharra edo berria den, gonbidapena...

Jarraian, liburu honek eskaintzen dituen ariketak aztertuko ditut. Bi atal bereizten dira ariketen barruan: azalpen gramatikalaren ostean datozenak eta berrikuste atalekoak:

Ejercicio 513. Lean las oraciones que se dan a continuación y precisen el aspecto de los verbos en imperativo.

1. Остáвьте меня в покое, прошу́ вас. (*Чех.*) 2. Позво́ль мне у́ехать из го́рода,— сказа́ла она́ наконец. (*Чех.*) 3. Не говори́те ей обо́ мне ни сло́ва. (*Л.*) 4. Что же мы стоим!— сказа́ла она́.— Садитесь! Вот сюда́, к столу́. Здесь светлее. (*Пауст.*) 5. Смотри́, не упади́ в реку́!— крикну́л ему́ вслед Ильо́ша. (*Тург.*) 6. Не спраши́вай меня́ о том, чего́ уже́ нет. (*Л.*)

Ejercicio 514. Transformen las oraciones afirmativas en negativas cambiando el aspecto del verbo en imperativo.

Modelo: *Откро́йте окно́.— Не открыва́йте окна́.*

1. Зажги́те, пожа́луйста, свет. 2. Отпра́вьте за́втра телегра́мму. 3. Сотри́те с доски́. 4. Спроси́те её, почему́ она́ не пришла́ вчера́. 5. Покажи́ профе́сору свою́ рабо́ту. 6. Закро́йте дверь в коридо́р. 7. Прими́те э́то лека́рство. 8. Купи́ себе́ такую́ ру́чку. 9. Скажи́ об э́том всем. 10. Поста́вьте сюда́ чемода́н.

Ejercicio 515. Copien las oraciones que se dan a continuación. En lugar de los puntos suspensivos intercalen los verbos en imperativo y en aspecto conveniente.

A. 1. Почему́ ты так ре́дко пи́шешь мне? ..., пожа́луйста, ча́ще. (*писа́ть, написа́ть*) 2. ..., пожа́луйста, кото́рый час? (*гово́рить, сказа́ть*) 3. Вас пло́хо слы́шно, ... грóмче. (*говори́ть, сказа́ть*) 4. Здесь о́чень ду́шно, бу́дьте добры́, ... окно́. (*открыва́ть, откры́ть*) 5. Како́й у вас журна́л? ... мне, пожа́луйста. (*показы́-*

вать, показáть) 6. Все откры́ли кни́ги? Петро́в, ..., пожа́луйста, текст. (*чита́ть, прочита́ть*) 7. ... э́то лека́рство два ра́за в день. (*принимáть, приня́ть*)

B. 1. Не ... свет: ещё́ светло́. (*зажигáть, зажечь*) 2. Не ... принести́ кни́ги, кото́рые ты мне обеща́л. (*забывáть, забы́ть*) 3. Ни́когда́ не ... того́, что ты не мо́жешь вы́полнить. (*обеща́ть, пообеща́ть*) 4. Здесь я́ма, бу́дьте осторо́жны, не ... в неё. (*па́дать, упа́сть*) 5. Оде́ньтесь потеплее́, смотри́те, не (*просту́живаться, простуди́ться*) 6. Не ... окно́, а то бу́дет хо́лодно. (*открывáть, откры́ть*)

Ikus dezakegun moduan, ariketek badute zailtasun aldetik mailaketa bat: aspektua identifikatu, baiezkoak ezezko bihurtu eta hutsuneak bete. Ariketak horrela mailakatzea liburu honen alderdirik onenetako bat da, ikasleari teoria pixkanaka barneratzen laguntzen

baitio. Hala ere, kopuru aldetik ez dira nahikoa aginteran aspektua trebetasunez erabiltzen ikasteko. Segidan, erreparasoko ariketak topatuko ditugu (334. orrialdetik aurrera):

Ejercicios de repaso

Ejercicio 516. Lean el texto que se da a continuación y expliquen el empleo de los aspectos de los verbos. Relaten el texto.

ВОРОБЕЙ

Я возвращáлся с охóты и шёл по аллее са́да. Собáка бежа́ла впереди́ меня. Вдру́г она́ умени́шила свой шагí и нача́ла кра́сться, как бы зачу́яв пе́ред собо́й дичь. Я гля́нул вдоль алле́и—и увида́л молодóго воробья́ с желти́зной о́коло клю́ва и пúхом на головé. Он упáл из гнезда́ (вéтер си́льно качáл берёзы алле́и) и сидéл неподви́жно, беспóмощно растопы́рив едва́ прорастáвшие кры́лышки.

Моя́ соба́ка мэ́дленно приближа́лась к нему́, как вдруг, сорва́вшись с близкого дéрева, ста́рый черногрудýй воробей́ кáмнем упáл пе́ред са́мой её мо́рдой—и весь взъерóшенный, искажё́нный, с отча́янным и жа́лким пи́ском пры́гнул ра́за два в направлени́и зубáстой, раскры́той па́сти.

Он рíнулся спаса́ть, он заслони́л собо́ю своё дéтище... , но всё его́ ма́ленькое тéло трепета́ло от у́жаса, голосóк одичáл и охри́п, он замира́л, он жéртвовал собо́ю!

Каким гро́мáдным чудóвищем должна́ была́ ему́ казáться соба́ка! И всё-таки он не мог усидéть на своéй высóкой, безопа́сной ветке... Си́ла, сильнéе его́ во́ли, сброси́ла его́ оттúда.

Мой Трезóр остано́вился, попя́тился... Видно, и он призна́л эту́ си́лу. Я поспеши́л отозва́ть смущённого пса—и удали́лся, благоговéя.

Да, не сме́йтесь. Я благоговéл пе́ред той ма́ленькой, героической пти́цей, пе́ред любóвным её порýвом. Любóвь, думáл я, сильнéе смéрти и стра́ха смéрти. Тóлько ёю, тóлько любóвью дéржится и дви́жется жизнь. (*Тург.*)

Ejercicio 517. Lean el siguiente texto, expliquen el empleo de los aspectos de los verbos y determinen el tiempo de los mismos.

Ejercicio 518. Lean el fragmento del relato de un obrero sobre la labor clandestina realizada en los años prerrevolucionarios. Expliquen por qué todos los verbos en el texto son imperfectivos.

Ejercicio 519. En el texto del ejercicio 518 substituyan, donde sea necesario, los verbos imperfectivos por perfectivos de manera que resulte un relato sobre algún suceso.

Ariketa horiek, aurrekoekin alderatuta, teorikoagoak dira, eta jada esan dudan moduan, nire iritziz oso baliagarriak dira. Hala ere, ariketa praktikoak eta teorikoak bereizita eman beharrean, apur bat nahastea hobe litzateke, teorikoei esker argitutako zalantzak pixkanaka praktikan jartzen joateko.

4.3.2. Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях

Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях liburuak B2-C1 mailetakoa gramatika eskaintzen du eta ТРКИ-2 nahiz ТРКИ-3 prestatzen ari diren ikasleentzako egina dago. Bi liburukitan banatua dago: *Морфология* eta *Синтаксис*. Guri interesatzen zaigun atala lehenengoa da, hots, morfologiari buruzkoa. Liburuki hori 7 ataletan banatuta dago eta atal bakoitzak azalpen gramatikalak eta ariketak eskaintzeaz gain, atalaren amaieran erreparoko ariketak ere baditugu. Ariketa liburu honek badu, ordea, berezitasun bat: hasieran ariketen aurretik azalpenak ematen baditu ere, ariketen ondoan sartzen ditu gainontzeko azalpenak, ohar modura. Azken atala, aditzari buruzkoa da eta hor bertan aurkitzen ditugu aginterako aspektuaren erabilerari buruzko ariketak ere (297. or). Kasu horretan, ez du hasieran inolako azalpenik ematen eta zuzenean ariketak aurkituko ditugu; ematen dituen azalpen bakarrak ohar moduan sartuta daudenak dira. Hona hemen bizpahiru adibide:

574. Прочитайте предложения. Определите разницу в значениях выделенных глаголов несовершенного и совершенного вида. Назовите инфинитивы, от которых они образованы.

а) 1. *Пиши́* мне как можно чаще. *Напиши́* мне, как только прие́дешь домой; 2. Внима́тельно *проверя́йте* все свои рабо́ты. *Проверьте́*, пожа́луйста, мою́ рабо́ту; 3. *Чита́йте* не спеша́, следите́ за фо́нетикой. *Прочита́йте* э́тот текст и отве́ьте на вопро́сы; 4. Почему́ вы замо́лчали? *Говори́те!* *Скажи́те*, пожа́луйста, как пройти́ на Кантеми́ровскую у́лицу.

б) 1. — Мо́жно войти́? — *Входи́те*, пожа́луйста! — Мо́жно войти́? — Да, *войди́те!* 2. — Мо́жно пройти́? — *Проходи́те*, пожа́луйста! — Мо́жно пройти́? — Конечно́, *пройди́те!* Нельзя́ же всё вре́мя сто́ять в прохо́де! 3. *Встава́й*, тебе́ пора́ иди́ в шко́лу. *Встань* сейча́с же! Ско́лько мо́жно лежа́ть в постели́!

! В императиве глаголы несовершенного вида выражают приглашение к действию или просьбу; глаголы совершенного имеют более категорическое значение приказа (настоятельной просьбы).

в) 1. *Не забыва́йте* свои́ ве́щи в ваго́нах метро́! Смотри́, *не забудь* принести́ мне за́втра мою́ кни́гу! 2. *Не роня́й* свои́ ве́щи! *Не урони́* ко́робку, там стекло́! 3. *Не па́дай*, стой на нога́х, ты уже́ большо́й ма́льчик! Будь осторо́жен, *не упади́*, здесь ступе́нька!

575. Вместо точек вставьте в императиве данные в скобках глаголы несовершенного или совершенного вида. Объясните ваш выбор. Укажите варианты.

1. Регулярно ... газёты. ... статью и скажите, что вы о ней думаете (*просмáтривать/просмотрёт*); 2. Пожалуйста, ... мне, куда лучше поехать летом. ... только в том случае, если уверен, что твой совет будет нужен (*совéтовать/посоветовать*); 3. ... как можно больше. ... этот текст и ответьте на вопросы (*читáть/прочитáть*); 4. ... нас завтра в восемь часов на станции метро "Пушкинская". ... нас, пожалуйста, мы будем готовы через несколько минут (*ждать/подождать*); 5. ... учебник на странице двадцать восемь. ... шампанское медленно, иначе пробка может вылететь (*открýть/открывáть*); 6. ... диалог на заданную тему. ... графики дежурства на каждый месяц (*составлять/составить*); 7. ... мой утюг, пожалуйста. ... электроприборы только в специализированном ателье ремонта (*ремонтíровать/отремонтíровать*); 8. ... мне номер твоего телефона. Я готов записать ваш адрес, ... (*диктовáть/продиктовáть*); 9. Извините, я не местный, ... у кого-нибудь другого. Если у вас есть вопросы, ... , не стесняйтесь (*спрашивáть/спросить*); 10. ... , пожалуйста, на несколько наших вопросов. ... ! Почему вы молчите? (*отвечáть/ответить*); 11. Сначала внимательно ... всю информацию, а потом можете задать вопросы. ... меня внимательно! (*слушáть/прослушать*).

! При выражении единичного действия глаголы несовершенного вида в императиве могут выражать процесс или приглашение к действию в значении 'начинай(те) действовать', в отличие от глаголов совершенного вида, выражающих просьбу или приказ.

581. Прочитайте русские народные сказки "Каша из топора" и "Лиса и волк", используя в нужной форме данные в скобках глаголы несовершенного или совершенного вида. Объясните ваш выбор. Укажите варианты.

Ariketa asko ez badaude ere (8 ariketa guztira), oso luzeak direnez, teoria barneratzeko nahikoa izan daitezkeela iruditzen zait. Gainera, aurreko liburuan bezala, ariketen segida mailakatua dela ikus daiteke. Horrez gain, azken ariketan ez du aginterako modua bakarrik sartzen: indikatiboarekin nahastuta ageri dira aditzak eta ikasleak erabaki behar du zein modu eta aspektu erabili. Azken hori bezalako ariketak oso aproposak dira ikasleak informazio gramatikala benetan barneratu duen frogatzeko, zailtasun maila altuagoa dutelako.

5. ONDORIOAK

Lehenik eta behin, ezinbestekoa da gramatikako atal hau irakatsi behar duenak garbi izatea aspektuarekin lan egingo duen unetik, aparteko zailtasuna duen alderdi batez ari garela. Inguruko hizkuntzetako aditzek halako kategoriarik ez izateak, oso arrotz bihurtzen du aspektuaren kontzeptua gure inguruko jendearentzat, eta azken finean, hizkuntza bat ikasteaz zailenak izaten diren atalak identifikatu ezin diren horiek izan ohi dira. Ikasleak ezin badu kontzeptu hori bere ama hizkuntzako edo ezagutzen duen beste hizkuntza bateko alderdiren batekin konparatu, askoz ere lan gehiago egin beharko du hura ulertzeko.

Behin analisi praktikoa amaituta, esan dezaket ondorio garbi bat atera dudala: ezinbestekoa da eskura ditugun materialak nahastuta erabiltzea, aginterako aspektuaren erabilera ongi irakatsi nahi bada. Azken finean, eskuliburu orokorrek gramatikako alderdiak ez dituzte behar adina sakon lantzen, eta ondorioz, beste mota bateko materialarekin osatu beharko genuke lanketa. Horretarako, oso erabilgarriak dira eskuliburu espezifikoak, eta gainera, Gradu Amaierako Lan honetan aztertu ditugunak (*Виды русского глагола: значение и употребление* eta *Употребление видов глагола в русском языке*) oso egokiak eta argiak izan daitezke ikasleak gramatikako aspektu hori barneratzeko. Eskuliburu espezifiko horiek, ordea, mota gehiagotako ariketak baliatuko balituzte (baiezkoak ezezko bihurtu, indikatiboak agintera bihurtu, akatsak zuzendu...), errazago lortuko luke ikasleak teoria barneratzea, ariketak oso errepikakorrek direnean (adibidez: Караванов, Упражнение 126; 131. or), ez delako lortzen jasotako informazioa praktikan jartzea, baizik eta ikasleek eredu bati jarraituz ariketak automatikoki burutzeko arrisku dago. Hala ere, azalpen gramatikalari dagokionez, osatuena Караванов da, liburu horretan bakarrik agertzen direlako axolagabetasuna eta informazio egitura; Скворцова-k berak ere ez ditu azaltzen, eta eskuliburu espezifiko bat izanik, hutsune handi bat duela esango nuke.

Oro har, aginterako aspektuaren erabilerak dituen ñabardura guztiak ez azaltzea da espezifikoak ez diren liburuek duten akatsik nabarmenena (eskuliburu orokorretan eta gramatika praktikoko guztietan): behin gaiari helduz gero, egokiena azalpen osoa ematea da, eta hala, gaizki-ulerturik ez da egongo azalpenak zatika eman direlako (Караванов-en bezala). Hala ere, ariketa moten aniztasuna eskertu egiten da, eta nire ustez, ikasleek azalpenak eman behar dituzten ariketak ezinbestekoak dira gramatika barneratzeko.

Horrelako ariketak hainbat liburutan topatu ditugu: *Русский язык: 5 элементов*, Задание 288, а; *Вперёд!*, Упражнение 11; Pulkina, Ejercicio 517, 518).

Gramatika praktikoei dagokienez, ahalik eta gramatika-atal gehien barne hartu nahi dituztenez, tarteka atal bakoitza ahul samar uzteko joera dutela iruditu zait, eta horien kasuan ere, ez da nahikoa eskaintzen dituzten ariketekin (Pulkinaren kasua, adibidez). Hala ere, liburu horietako ariketak zailtasunaren arabera mailakatuta daude, eta horrek ikaslearen ikasteko prozesua errazagoa bihurtzen du. Gainera, aukera ematen zaio ikasleari hasieran akats ugari egin eta horietatik ikasten joan ordez, pixkanaka gramatika barneratu eta zailagoak diren ariketa ongi egiteko: Pulkinaren gramatika, 513. ariketan aspektua identifikatu behar da, 514. ariketan baieztoko esaldiak ezeztatu behar dira eta azkenik, 515. ariketan hutsuneak bete behar dira aditza aginteran jarrita eta aspektu egokia hautatuta. Azkenik, aipatu nahi nuke berrikuste ariketek garrantzia handia dutela horrelako liburuetan, ikasleak aurrerapen egokia daraman balora dezan, eta ariketa horietan ikasitakoa nahastuta egotea litzateke egokiena. Aztertutako liburuetan, ordea, ez dira ageri modu horretako ariketa ugari (Глазунова, 581. ariketa; 302. or) eta Pulkinaren berrikusteko ariketa gehienak teorikoak dira. Hobe litzateke teoria lantzen duten ariketak aurrerago sartzea eta nahastutako ariketa batzuk eskaintzea berrikuste atalean.

Laburbiltzeko, irakasleak ongi eta xehe azaldu beharko du teoria, eta ondoren, ahalik eta ariketa gehien egitea da egokiena. Izan ere, erabileraren poderioz ikasi ohi da ongi hizkuntza bat, eta beraz, zenbat eta ariketa gehiago egin, hobe ikaslearentzat.

Orokorrean, badirudi agintera-modua hain ohikoa izanik, liburu horien autoreak ez direla ohartzen zeinen garrantzitsua den agintera lantzea, ikasleek lehenengo unetik irakurri eta entzungo duten forma bat delako. Hori horrela izanda, maila baxuagoan jada azalpen garbiak ematen hastea agian ez litzateke hain ideia txarra, egunerokotasunean erabiliko duten zerbait delako; beraz, B1 mailara arte itxaron aurretik, A2 mailan irakastea egokiagoa litzatekeela deritzot.

6. ERREFERENTZIAK

- Глазунова, О. И.: *Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях. Морфология*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2007.
- Глазунова, О. И.: *Грамматика русского языка в упражнениях и комментариях. Синтаксис*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2007.
- Головко, О. В.: *Вперёд!*, Русский язык. Курсы, Москва, 2006.
- Караванов, А. А.: *Виды русского глагола: значение и употребление*, Русский язык. Курсы, Москва, 2005.
- Ласкарева, Е. Р.: *Чистая грамматика*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2012.
- Овсиенко, Ю. Г.: *Русский язык для начинающих. Книга 1*, Русский язык. Курсы, Москва, 2008.
- Овсиенко, Ю. Г.: *Русский язык для начинающих. Книга 2*, Русский язык. Курсы, Москва, 2006.
- Скворцова, Л. Г.: *Употребление видов глагола в русском языке*, Русский язык. Курсы, Москва, 2005.
- Чернышов, С.: *Поехали! Русский язык для взрослых. Начальный курс*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2009.
- Чернышов, С.; Чернышова, А.: *Поехали!-2. Русский язык для взрослых. Базовый курс, Том I*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2009.
- Чернышов, С.; Чернышова, А.: *Поехали!-2. Русский язык для взрослых. Базовый курс, Том II*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2009.
- Шведова, Н. Ю.: *Русская грамматика I*, Академия наук СССР, Москва, 1980.
- Шелякин, М. А.: *Функциональная грамматика русского языка*, Русский язык, Москва, 2001.
- Эсмантова, Т. Л.: *Русский язык: 5 элементов: уровень А1 (элементарный)*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2012.
- Эсмантова, Т. Л.: *Русский язык: 5 элементов: уровень А2 (базовый)*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2009.
- Эсмантова, Т. Л.: *Русский язык: 5 элементов: уровень В1 (базовый - первый сертификационный)*, Златоуст, Санкт-Петербург, 2011.

Levine, J.: *Russian Grammar*, McGraw-Hill, New York, 2009.

Pulkina, I.; Zajava-Nekrasova, E.: *El ruso. Gramática práctica*, Rubiños, Madrid, 2000.

Swanwick, D.: *Russian Grammar*, in [<https://www.fichier-pdf.fr/2013/06/04/russian-grammar/preview/page/1/>], 2013.

Timberlake, A.: *A Reference Grammar of Russian*, Cambridge University Press, New York, 2004.